

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 767/2016-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. marca 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Jany Baricovej a Rudolfa Tkáčika o sťažnosti obchodnej spoločnosti SPP – distribúcia, a. s., Mlynské nivy 44/b, Bratislava, zastúpenej advokátom. Mgr. Miroslavom Hanecom, advokátska kancelária, Hruštiny 602, Žilina, pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 170/2010 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti SPP – distribúcia, a. s., na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 170/2010 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice-okolie prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 170/2010 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Okresný súd Košice-okolie je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti SPP – distribúcia, a. s., trovy konania v sume 363,79 € (slovom tristošesťdesiattri eur a sedemdesiatdeväť centov) na účet jej právneho zástupcu Mgr. Miroslava Haneca, advokátska kancelária, Hruštiny 602, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti obchodnej spoločnosti SPP – distribúcia, a. s., nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 767/2016 z 8. novembra 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti SPP – distribúcia, a. s., Mlynské nivy 44/b, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 170/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Predmetom konania, ktorého sa sťažnosť týka, je rozhodovanie o návrhu sťažovateľky na zaplatenie sumy „3035,36 € s príslušenstvom“. Od podania návrhu vo veci uplynulo viac ako 6 rokov a sťažovateľka tvrdí, že napadnuté konanie trvá neprimerane dlho, je zdĺhavé, neefektívne a nehospodárne, o čom svedčí podľa jej názoru aj skutočnosť, že v napadnutom konaní na pojednávaní konanom 4. mája 2016, ktoré bolo odročené pre účely vyhlásenia rozsudku, jej okresný súd nedoručil rozsudok, a neurobil tak ani do podania tejto sťažnosti (20. septembra 2016).

Okrem toho, že sa sťažovateľka domáhala, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zároveň požadovala priznanie finančného zadosťučinenia v sume 2 000 € a úhradu trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. 1 Spr. V/767/2016 doručeným ústavnému súdu 9. februára 2017, v ktorom vyjadril súhlas s upustením od verejného pojednávania vo veci v konaní pred ústavným súdom a poskytol stručný prehľad procesných úkonov súdu, ako aj účastníkov napadnutého konania, z ktorého vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

*„24.6.2010 - výzva na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu,
16.7.2010 - zaplatenie súdneho poplatku za žalobu,
27.7.2010 - platobný rozkaz sp. zn. 10Ro/929/2010,
11.8.2010 - súdu doručený odpor proti platobnému rozkazu,
27.9.2010 - uznesenie o vyrubení súdneho poplatku za podaný odpor, oznámenie a poučenie o procesných právach a povinnostiach, výzva na vyjadrenie k žalobe
11.10.2010 - súdu doručené vyjadrenie žalobcu k odporu žalovaného,
2.11.2010 - zaplatenie súdneho poplatku za odpor,
15.12.2010 - vyjadrenie žalobcu zaslané žalovanému,
18.1.2011 - vytýčenie termínu pojednávania na 3.3.2011,
1.3.2011 - súdu doručené vyjadrenie žalovaného,*

3.3.2011 - pojednávanie vo veci, odročené na 12.4.2011, žalobcovi uložené v lehote 10 dní doručiť písomné stanovisko k podaniu žalovaného,

16.3.2011 - súdu doručené vyjadrenie žalobcu k podaniu žalovaného,

22.3.2011 - upovedomenie o odročení pojednávania zo dňa 12.4.2011 na termín 12.5.2011,

30.3.2011 - súdu doručená žiadosť žalovaného o odročenie pojednávania z dôvodu cesty,

18.4.2011 - upovedomenie o odročení pojednávania zo dňa 12.5.2011 na termín 16.5.2011,

16.5.2011 - pojednávanie vo veci, odročené na 9.6.2011, súd sa oboznámi so stavom konania na OS KE II vo veci sp. zn. 28C/114/2010, žalovanému bude doručené podanie žalobcu zo 16.3.2011, žalobcovi uložené v lehote 10 dní doručiť obchodnú zmluvu medzi SEP a.s. a žalobcom o distribúcii plynu, túto listinu žalobca doručí aj právnomu zástupcovi žalovaného,

18.5.2011 - súdu doručené návrhy žalobcu na dokazovanie

23.5.2011 - zaslanie podania žalobcu zo 16.3.2011 žalovanému,

30.5.2011 - súdu boli žalobcom doručené listiny v zmysle povinnosti uloženej na pojednávaní vo veci dňa 16.5.2011,

30.5.2011 - súdu doručené doplnenie vyjadrenia žalovaného k žalobe,

8.6.2011 - súdu doručené vyjadrenie žalobcu k doplneniu vyjadrenia žalovaného,

9.6.2011 - úradný záznam o stave konania OS KE II vo veci sp. zn. 28C/114/2010,

9.6.2011 - pojednávanie vo veci, odročené na neurčito za účelom vykonania navrhovaných dôkazov.

9.4.2013 - predvolanie svedka, výzva Slovenskej legálnej metrológie, n. o. na poskytnutie stanoviska,

22.4.2013 - stanovisko Slovenskej legálnej metrológie, n. o. zhora,

23.4.2013 - predloženie listiny žalobcom,

16.5.2013 - pojednávanie vo veci, odročené na 5.6.2013 za účelom vyhlásenia rozhodnutia,

5.6.2013 - vyhlásenie rozsudku,

17.9.2013 - zaslanie písomného vyhotovenia rozsudku stranám sporu,

1.10.2013 - súdu doručené odvolanie žalovaného voči rozsudku
8.10.2013 - súdu doručené odvolanie žalobcu voči rozsudku,
7.11.2013 - výzva žalobcovi na vyjadrenie k odvolaniu žalovaného, výzva žalovanému na vyjadrenie k odvolaniu žalobcu, uznesenie o vyrubení súdneho poplatku za odvolanie žalobcu, uznesenie o vyrubení súdneho poplatku za odvolanie žalovaného,
7.11.2013 - súdu doručené vyjadrenie žalovaného k odvolaniu žalobcu,
12.11.2013 - zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie žalovaným,
21.11.2013 - súdu doručené vyjadrenie žalobcu k odvolaniu žalovaného,
27.11.2013 - vyjadrenie žalovaného zaslané žalobcovi, vyjadrenie žalobcu zaslané žalovanému,
28.11.2013 - zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie žalobcom,
11.12.2013 - predkladacia správa Krajskému súdu v Košiciach,
16.12.2013 - predloženie spisu odvolaciemu súdu,
17.12.2013 - súdu doručené vyjadrenie žalobcu k vyjadreniu žalovaného, zaslané odvolaciemu súdu toho istého dňa,
13.5.2015 - rozsudok KS KE sp. zn. I Co/571/2013-253, ktorým bol potvrdený rozsudok vo vyhovujúcom výroku a zrušený a vrátený na ďalšie konanie v zamietavom výroku a vo výroku o trovách konania,
24.6.2015 - návrat spisu z odvolacieho súdu,
25.6.2015 - zaslanie rozhodnutia odvolacieho súdu stranám sporu,
22.2.2016 - vytýčenie termínu pojednávania na 14.4.2016,
14.4.2016 - pojednávanie vo veci, odročené na 4.5.2016 za účelom vyhlásenia rozsudku,
4.5.2016 - vyhlásenie rozsudku,
6.5.2016 - súdu doručené vyúčtovanie náhrady trov konania žalobcu,
24.1.2017 - zaslanie písomného vyhotovenia rozsudku stranám sporu. “

Rovnaké skutočnosti týkajúce sa priebehu napadnutého konania zo súdneho spisu, ktorý mu bol zapožičaný a doručený 9. februára 2017, zistil aj ústavný súd.

Okresný súd vo svojom vyjadrení uviedol, že „z prehľadu a priebehu vykonaných úkonov vyplýva obdobie nečinnosti tunajšieho súdu v období od júna 2011 do marca 2013, od júna 2015 do februára 2016... Ďalšie zbytočné obdobie nečinnosti zákonnej sudkyne, napriek nariadenému dohľadu predsedníčky súdu nad ďalšou plynulosťou konania, bolo v období po vyhlásení rozsudku zo dňa 4.5.2016, nakoľko predmetný rozsudok bol písomne vyhotovený a stranám sporu zaslaný až dňa 24.1.2017, pričom zákonná sudkyňa o predĺženie lehoty na vyhotovenie rozsudku predsedníčku súdu nepožiadala a v danom období jej vo vyhotovení rozsudku nebránili žiadne subjektívne a ani objektívne okolnosti, nakoľko nemala dovolenku a ani nebola práceneschopná... Vzhľadom na vyššie uvedené mám za to, že zistené prieťahy v konaní sú zbytočnými a subjektívnymi prieťahmi spôsobené zákonnou sudkyňou.“

Právny zástupca sťažovateľky v stanovisku doručenom ústavnému súdu 8. marca 2017 vyjadril súhlas s upustením od verejného pojednávania vo veci v konaní pred ústavným súdom a zároveň reagoval na vyjadrenie okresného súdu tak, že zotrval na dôvodnosti podanej sťažnosti.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z čl. 17 zákona č. 160/2015 Zb. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý súdom prikazuje, aby postupovali v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom,

koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokovanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' sporu, v ktorom je sťažovateľka navrhovateľkou o zaplatenie sumy 3 035,36 € s príslušenstvom, ústavný súd konštatuje, že obdobné konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, preto dĺžka konania nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokovanej veci.

2. Správanie sťažovateľky ako účastníka súdneho konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v namietanom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu jej označených práv. Ústavný súd v tejto súvislosti nezistil žiadne závažné okolnosti na strane sťažovateľky, ktoré by relevantne prispeli k doterajšej dĺžke napadnutého konania, preto konštatuje, že sťažovateľka v doterajšom priebehu konania poskytovala primeranú súčinnosť a na výzvy okresného súdu reagovala včas.

3. Napokon ústavný súd posudzoval samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd sa stotožňuje s názorom okresného súdu, že obdobia „*od júna 2011 do marca 2013, od júna 2015 do februára 2016*“ možno považovať za obdobia zbytočných priet'ahov, keďže v daných časových úsekoch bol okresný súd nečinný bez toho, aby mu v tom bránila nejaká prekážka v jeho postupe. Zároveň konštatuje, že okresný súd bol nečinný aj v období od vyhlásenia rozsudku na pojednávaní konanom 4. mája 2016 až do písomného vyhotovenia rozsudku 24. januára 2017.

Ústavný súd vychádzajúc z uvedeného konštatuje, že okresný súd bol bezdôvodne nečinný v napadnutom konaní v súhrne približne 37 mesiacov.

Ústavný súd tak dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu označených práv s'ťažovateľky, mu prikázal, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 16 C 170/2010 konal bez zbytočných priet'ahov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o s'ťažnosti s'ťažovateľky právoplatne skončená, keďže podľa informácie ústavného súdu proti rozsudku súdu prvého stupňa bolo podané odvolanie (bod 2 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'účinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'účinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 2 000 €, ktoré nijako neodôvodnila.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku napadnutého konania okresného súdu, skutočnosť, že okresný súd už rozhodol a aj vyhotovil rozsudok vo veci samej, a zároveň berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu a najmä fakt, že sťažovateľka neuviedla žiadny dôvod na priznanie finančného zadosťučinenia, ústavný súd požadované finančné zadosťučinenie nepriznal (bod 4 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právny zástupca si uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia, ktorú vyčíslil v sume 363,80 €.

Ústavný súd priznal sťažovateľke trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta, a vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu.

Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2015

v sume 858 €. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2016 (príprava a prevzatie vecí a písomné vyhotovenie sťažnosti) po 143 €. Ďalej má právny zástupca sťažovateľky aj nárok na náhradu režijného paušálu za dva úkony právnej služby podľa vyhlášky vykonané v roku 2015 po 8,58 €. Právny zástupca je zároveň platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena a náhrady zvyšujú za jeden úkon právnej služby podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty v sume 30,31 €.

Ústavný súd tak priznal sťažovateľke úhradu trov konania v celkovej sume 363,79 €.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. marca 2017